

EUSKARA

TARTEKO MAILA 1: HELBURUAK ETA EDUKIAK

HELBURUAK

Zeintzuk dira Tarteko maila 2ko helburu orokorrak?

- Xede-hizkuntza erabiltzen aurkituko dituen ia egoera guztietan, bai eskola-mailan, bai lanean edo aisialdian.
- Ulertzen, elkarreragiten, bitartekaritza ezartzen eta bere burua azaltzen aurrean aipatutako egoeretan, formaltasun edo informaltasun erregistro estandarrean, hitz eginez zein idatziz.
- Komunikazioa eta ikasketa erraztu eta arinduko duten estrategiak erabiltzen.
- Nork bere ikasketa prozesua eta hizkuntzaren erabilpena hobetzeko eta ebaluatzeko tresnak erabiltzen.

Zer komunikazio-jarduera egiten dira?

Egoera arruntetan eta gai orokorrean buruz hitz egiteko jarduerak. Hiztegia xumea baina zabala izango da eta testuek oinarritzko antolaketa izango dute eta kohesio aldetik nahikoa malguak izango dira.

- Gai ezagunei buruzko elkarriketa informalei ekin. Era askotako gaiak jorratuko dira (esaterako: familia, zaletasunak, lana, bidaiak, gaur eguneko gaiak) Informazioa elkarri emango diote iritziak, zurbideak eta erreakzioak adieraziz.
- Iritzi, zalantza, akordio edo desakordio, baldintzak eta arazoaren soluzioak edo edozer egiteak dakarren erreakzioak adierazterakoan bere burua argi azaldu.
- Dendetan, bidaietan, postetxean, banketxeetan... gerta daitezkeen eta hain egunerokoak ez diren egoerei aurre egin.
- Erreklamazio bat egin edo kexa adierazi.
- Informazio xume eta zehatza errepikatu eta igorri, beti ere komunikazio egoera aintzat hartuz.
- Pertsona, objektu, jarduera, zerbitzu eta lekuak deskribatu.
- Gertaerak, bizi izandako esperientziak eta etorkizuneko proiektuak kontatu sekuentzia linealari jarraituz.
- Aldez aurretik prestatutako aurkezpen eta hitzaldiak burutu eta gaiari dagozkien galderak erantzun.

Idazteko jarduerak testu xume, egoki eta koherenteak sortzeko. Gaiak ezagunak izango dira eta idatzizko adierazpideen konbentzioak errespetatuko dira. Hiztegia xumea, baina zabala izango da eta testuek oinarritzko antolaketa izango dute eta kohesio aldetik oinarritzkoak, baina eraginkorrak izango dira.

- Galdetegi erantzun eta gai ezagunei buruzko eskemak burutu.
- Oharrak, postalak eta gutun pertsonalak idatzi hartzaile jakinei zorianak emateko, barkamena eskatzeko eta esperientziak sentipenak eta gertaerak deskribatzeko.
- Emandako eredu bati jarraituz gutun formalak idatzi.
- Hizkuntza Ikasten ari diren beste ikasle batzuekin edo interes berak dituzten beste pertsona batzuekin komunikatu internetez, faxez edo posta arruntaz.
- Narrazio eta esposizio xume eta laburrak, baina ondo egituratutakoak egin.
- Nork bere inguruko zertzeladak deskribatu eta komentatu (jendea, lekuak, ikasketak, ...)
- Txosten arrunt eta laburrak prestatu.

Entzundako diskurtso eta mezu argiak ulertzeko jarduerak; aipatutako testuak hizkuntza estandarrean osaturik egongo dira eta lana, ikasketa eta aisialdiko eguneroko gai ei buruzkoak izango dira. Honako jarduera hauetan gerta liteke atalen bat errepikatu behar izatea.

- Berari hitz egiten diotenean aditu eta bere inguruan gertatzen diren elkarrizketa informal eta formalak ulertu. Elkarrizketa hauetan gai orokorrak eta bere espezialitatekoak jorratuko dira, beti ere argi ahoskatuak izango dira eta gerta litezkeen informazio-hutsuneak kontrolatu ahal izango ditu.
- Informazio xumea eskatu eta eguneroko tratuak kudeatu. Instrukzio zehatzei jarraitu
- Kontakizunak ulertu argumentazioaren haria eta pasarterik esanguratsuenak jasoz.
- Gai ezagunei buruzko eta hizkuntza estandarrean argi ahoskatuak mintzaldi laburren ideia nagusiak eta orokorrak harrapatu.
- Gai ezagunei buruzko mintzaldi xume baten punturik garrantzitsuenei buruzko oharra hartu.
- Informazio tekniko errazak ulertu irudien laguntzaz; esaterako: edozein tresnaren erabilerarenak edo muntaketarenak.
- Iragarkien edukia jaso, irudiak lagunduta.
- Gai ezagunei buruz (informatiboak, erreportajeak, filmak, film laburrak) diharduten telebistako saioak ulertu.

Irakurritakoa ulertzeko jarduerak; testuak benetakoak izango dira, errazak eta testuinguru baten baitan agertuko dira eta eguneroko gai arruntei buruzkoak izango dira.

- Normalean produzitzen diren gutun pertsonal eta formalak (informazioa edo azalpenak eman eta eskatu, eskertu, exijitu, jaso izana adierazi...) eskatu, eta mezuak, e-mailak, SMSak ulertu, komunikazio asmoa aintzat hartuz.
- Gertaera, sentipen eta gurarien deskribapena ulertu adiskideei gutunak idatzi eta eurenak jaso ahal izateko erregulartasunez.
- Jatorrizko testu ez oso zailak irakurri. Honako testu hauek ikaslearen esperientzia munduarekin erlazionatuta egongo dira modu global eta espezifikoa eta ondo samar ulertuko dira.
- Informazio zehatza bilatu testu luzeetan eta iturri desberdinetatik datozkeen informazioak batu ataza jakin bat burutzeko.
- Informazio zehatza bilatu eta topatu interneten, alde zurretik emandako helbide eta web orrietatik abiatuta.
- Albiste edo egunkari artikulua erraz eta gai orokor eta ezagunei buruzkoen punturik esanguratsuenak asmatu.
- Diskurtso baten argudiozko egitura ezagutu.
- Argudiozko testu baten ondorioak identifikatu.
- Nonbaitera joateko, ariketa fisikoa egiteko, errezeta bat prestatzeko, jolas bat egiteko. tresna bat erabiltzeko zerbitzuren bat lortzeko behar diren jarraibideak bete.
- Argi idatzitako arauak ulertu (segurtasunari buruzko arauak, klaseko portaera eta ardurei buruzko arauak, bidaietarako aholkuak etab.)

EDUKIAK

Zer funtzio ikasi behar dira?

Hizkuntzaren gizarte erabilerak

- Agurrak egin, nor bere burua aurkeztu, besteak aurkeztu, lagun edo ezezagun bati berba egin, baimena eskatu, barkamena eskatu, eskertu, zoriondu eta beste baten arreta erakarri.
- Beste pertsona batzuekiko interesa erakutsi, ohiko esamoldez egindako informazioari erantzun egokia eman.

- Beste erabilera batzuk: opariak egin, gonbidapenak egin, ongi etorria eman, gertaera jakin batzuetarako egoten diren asmo eta sentimendu onak adierazi.
- Adostasuna, desadostasuna, probabilitatea, beharrezana, ziurtasuna, eginbeharra, gaitasuna, asmoa, lehentasuna, gustuak eta oroitzapenak adierazi.
- Aurreko ekintzei buruz galderak egin.
- Laguntza eskatu eta eskaini, gonbidapenari baietza edo ezetza eman, iradoki,
- proposamena onartu edo baztertu eta baimena eman eta eskatu.
-

Komunikazioaren kontrola

- Laguntza eskatu: ez dela ulertzen jakinarazi. Errepikatzeko, berba astiroago egiteko, argitzeko, edo letraka esateko eskatu. Ulertzen ez diren hitz edo esamoldeen inguruko galderak egin.
- Zerbait egiaztatu, norbere burua zuzendu, parafraseatu, argibideak eskatu edo mintzaldia ulertzen dela adierazi.
- Ulertu ez duen kideari azalpenak eman edo itzulpena egin.
- Ondo aditu den galdetu.

Informazio orokorra:

- Pertsonen buruz informazioa eman eta eskatu: adina, izen-abizenak, egoera zibila, herritartasuna, lanbidea, telefonoa, helbidea, posta elektronikoa, trebetasunak, gustuak eta zaletasunak.
- Ordutegi, prezio, janari, data, toki (eskola, bizi-lekua), kopuru, gauza edo jardueren inguruan informazioa eskatu eta eman.
- Gauzak, pertsonak eta lekuak identifikatu.
- Norena den galdetu edo esan.³
- Pertsonen itxura eta izaera deskribatu.
- Gertaera bat non edo noiz jazoko den adierazi.
- Ohiko jardueren edo unean unekoez aritu.
- 3Gertatutakoaz jardun.
- Aurretik jazotakoa eta orain gertatzen dena lotu.
- Proiektuen eta asmoen inguruan aritu.
- Pertsonak, gauzak (arropak, altzariak, eraikuntzak eta barruko aldeak), egoerak eta jarduerak deskribatu.
- Eguraldiari buruz hitz egin.³
- Espazioan (gelan, etxean, hirian) bilatu eta kokatu.
- Zerbait edo norbait urrun edo hurbil dagoen adierazi.³
- Imajinatutako edo jazotako gertaera bat kontatu edo berorri buruz galderak egin.
- Norbere burua zuzendu, zalantza egon.³
- Gertatuko denaren edo litekeenaren inguruan berba egin.
- Azalpenetan enumerazioak egin.³
- Informazioa igorri eta errepikatu .
- Informazioko atalak lotu (zergatia, ondorioa, baldintzak).
- Laburpena egin (pelikula, liburua...)³
- Berbak eta esamoldeak definitu.
- Gertaera bat ezagutzen den ala ez adierazi.³
- Iragarpenak egin.³
- Denboraren hurrenkera adierazi.³
- Informazioa eman.

Iritziak eta balioespenak

- Galdetu ezagutzen den ala ez eta ezagutza edo ezjakintasuna adierazi.
- Ekintzak, egoerak, lekuak, pertsonak eta objektuak alderatu.
- Zalantza adierazi.³
- Adostasuna eta desadostasuna erakutsi.³
- Ideia edo proposamen baten alde edo aurka agertu.
- Interesak, gustuak... adierazi eta euren inguruko galderak egin.
- Jarduera edo iritzi bat justifikatu.
- Zergatiak, helburuak eta ondorioak azaldu.
- Zerbait egiteko baldintzak adierazi.
- Gertaera baten balorazioa (erraza, litekeena) egin.

Osasun egoera, sentsazioak eta sentimenduak

- Gorputzeko sentsazioen berri eman edo eskatu: hotza, beroa, logura, gosea, egarria, ondoizatea edo ondoeza.
- Onera edo okerrera egin duen adierazi.
- Gogo aldaratearen berri eman eta zergatiak adierazi: aspertuta edo gogotsu egotea, interesatuta, pozik, txundituta... Aldarte horren inguruko informazioa eskatu.
- Sentimenduak adierazi: poza, pena, ardura, beldurra.
- Besteen sentimenduen aurrean modu egokian jokatu.

Eskaerak, argibideak eta iradokizunak

- Zerbitzuak eta gauzak eskatu, eskaini, onartu edo ezetza eman.
- Agindu eta aholkuak eman eta eskatu.
- Zerbait egiteko baimen eskaera egin eta horri baietza edo ezetza eman.3
- Laguntza eskaini eta eskatu eta horri baietza edo ezetza eman.3
- Gonbidapena egin eta zerbait eskaini eta horri baietza edo ezetza eman.
- Zerbait egiten bultzatu.3
- Argibideak (helbideak, nola heldu) eman eta eskatu.
- Laguntza eskatu.3
- Zerbait egiteko asmoa, borondatea edo erabakiari buruz informazioa eman eta eskatu.
- Komunikazio egoeran bertan eskaera bat egin.
- Zerbait egiteko aukera, ezintasuna edo eginbeharra adierazi.
- Debekuak adierazi.3
- Jarduerak proposatu eta beste proposamen batzuei erantzun.3
- Zita bat hitzartu, beste batekin geratu.3
- Telefonoz hitz egin (berbetan hasi, norbait telefonoan jar daitekeen argitu, itxaroteko eskatu, entzuten den edo ulertzen den egiaztatu, agurtu...).

Diskurtoaren antolamendua

- Norbaiti hitz egin.
- Diskurtoa hasi eta amaitu.
- Gaia sartu.
- Elkarrizketa edo debate bat antolatu: iritzia eman, adibideak jarri, norbere burua zuzendu, zalantzak adierazi eta laburpena egin.
- Elkarrizketan parte hartu: iritzia eskatu.
- Elkarrizketan erantzuna eman: diskurto baten ildotik doala erakutsi.
- Diskurtoaren zatiak lotu.
- Diskurtoa kohesionatu: denbora koherentzia zaindu, ildo jarraitu alferreko errepikapenik egin barik..
- Telefonoz berba egin: erantzun, norbait telefonoan jar daitekeen argitu, itxaroteko eskatu, entzuten den galdetu.
- Eskutitzetan eta mezuetan dagokien formalitatea erabili.
- Testu bakoitzean ohiko arauak eta ezaugarriak erabili.

Nolako testuak irakurtzen dira?

- Atazak egitean, testuak helburu zehatzak lortzeko irakurtzen dira.
- Izaera sozial edo pertsonala duten mezuak (SMSak, posta elektronikoa, gutunak, oharrak)
- Aisialdi, lan edo eskola-gaiei buruzko galdera-sorta eta inprimakiak (hotel batean erregistratzeko edo Europar Batasunetik kanpoko herrialderen batean sartzeko inprimakiak).
- Esmolde ezagunak darabiltzaten izaera sozialeko testuak: zoriendu, gonbidatu, onartu/uko egin, eskerrak eman, zerbait eskatu, barkamena eskatu.
- Seinale eta errotuluak.
- Instrukzio eta gauzak erabiltzeko arauak.
- Iragarki publiko eta oharrak.
- Poster eta iragarki komertzialak.
- Liburuxka eta gida turistiko eta komertzialak.
- Salneurrien zerrendak.
- Ordutegiak.

- Ordain-agiriak, txartelak, irrati, telebista, zinema, antzerkiko programazioak, mapak.
- Telefono-gidak, agendak, aisialdirako gidak, katalogoak, hiztegiak.
- Web orriak .
- Errezetak
- Ikasle atzerritarrentzako aldizkari eta egunkariak.
- Komiki errazak.
- Kanten letrak .
- Horoskopoak.
- Mailakatutako eleberririk.
-
-

Nolako testuak entzuten dira?

- Atazak egitean, testuak helburu zehatzak lortzeko entzuten dira.
- Aurrez-aurreko elkarrizketa informalak eta elkarrizketa/interakzio formalak.
- Informazio trukaketak.
- Ezagunak diren arloekin (informazio pertsonala, eskolak, ikasketak, lana, aisialdia, eta beharrian ohizkoenak) loturiko mezu eta azalpenak.
- Aurkezpen, deskribapen eta narrazio sinpleak, beti testuinguru baten barruan.
- Telefonoaren erantzungailuan utzitako mezuak.
- Geltoki, aireportu, kontzertu, kirol ikuskizunetan aurki daitekeen informazio eta iragarki publikoak.
- Informazio telefonikoa: eguraldia, trafikoa eta ordutegiak.
- Trafiko eta eguraldiari buruzko telebista eta irratiko informazioa.
- Informazio turistikoa (audio-gidak).
- Publizitate-testuak (irratia, telebista, supermerkatua, etab.).

Nolako testuak ekoizten dira?

Atazak egitean, testuak helburu zehatzak lortzeko ekoizten dira.

Hitz egiteko

- Harreman sozialak: agurrak, aurkezpenak, zuribideak, eskertzeak, eta gertakari ezohikoak (laudorio, konplimentuak)
- Zorion-gutunak, gonbidapenak..
- Aurrez-aurreko elkarrizketa informalak eta izaera formaleko interakzioak.
- Informazio-trukaketak.
- Transakzioak: informazioa eta zerbitzuak eskatu eta eman, arazoak konpondu.
- Mezuak, deskripzioak eta narrazioak igorri eta errepikatu.
- Akordioa edo desakordioa adierazteko galdera eta esamoldeak.
- Emozioak adieraztea: beldurra, zoriona, atsegina, atsekabea, lehentasunak, harridura.
- Pertsona, bizi-leku, lan egoera eta interesen aurkezpena eta deskribapena.
- Egungo eta iraganeko eginkizunen kontakizuna.
- Asmo eta proiektuen formulazioa.
- Interesatzen zaizkion gaien inguruko aurkezpenak.
- Argumentazio errazak.

Idazteko

- Esperientzia, gertakari, pasadizo, benetako edo asmatutako gertaeren narrazioa.
- Pertsona, objektu, jardura, zerbitzu eta tokien deskripzioak.
- Egitasmo eta proiektuen deskripzioa.
- Argudio eta iritzi-testu laburrak.
- Biografiak.
- Currículum vitae-ak.
- Errezeta eta instrukzio errazak.
- Konpromiso eta arauak.
- Lan-eskaerak.

Zer gai jorratzen dira?

- Nork bere burua aurkeztu.
- Etxea, etxebizitza eta inguruak.
- Eguneroko zereginak.

- Aisialdia.
- Bidaiak.
- Giza eta gizarte harremanak.
- Osasuna eta zainketa fisikoak
- Hezkuntza.
- Erosketak eta merkataritza-jarduerak.
- Elikadura.
- Ondasunak eta zerbitzuak.
- Hizkuntza eta komunikazioa.
- Eguraldia eta ingurumena.
- Zientzia eta teknologia.
-

Zer gaitasun behar dira jarduera komunikatiboak egiteko?

Gaitasun pragmatikoak

Egoerara egokitzea: erregistroa

- Egoera eta testuingurua aintzat hartu mezua ulertu eta produzitzeko.
- Solaskidearekiko hurkotasan eta formalitate (publiko edo pertsonala) maila antzeman eta erabili (tratuak, keinuak, jarrerak) beti ere estandar baten barruan.
- Ohizko egoera arruntetan erreakzionatu eta elkar hartuta lan egin xede-kulturaren usadioak begiratu.
- Konpartitzen den informazioa aintzat hartu beharrezkoa den informazioa eskaintzeko.

Ideien koherentzia antolaketa testu motaren arabera.

- Hartzen edo produzitzen diren testuen ezaugarri, antolakuntza eta moldeetara egokitu.
- Testuaren antolamendu grafikoan oinarritu bere egitura harrapatzeko,
- Ideiak modu koherentean antolatu (koherentzia tenporala, espaziala edo logikoa).
- Informazio nahikoa eta adierazkorra eman komunikazio asmoa bete dadin.

Konexio eta erreferentzia-errekurtsoak. Etorria.

- Testu antolatzaileak eta behar den doinua erabili diskurtsoaren bilakaera adierazteko..
- Denbora eta tokizko esamoldeak erabili mezua mugatzeko.
- Behar ez diren errepikapenak saihestu ordezkapen-errekurtsoak erabiliz (elipsia, izenordeak, aditz-lagunak).
- Lokailu eta puntuazio ikurrak ganoraz erabili.
- Testu zati bat azpimarratu doinu edo idazkerarekin.
- Testuaren denbora-koherentziari begiratu.
- Mailako testuen ulertze erraz batean trebatu egokienak diren estrategiak erabiliz.

Gaitasun soziolinguistikoa

Hizkuntza baten hitz egiten denean, hizkuntza horren molde guztiak jakin, ulertu eta erabili egiten dira. Ezaugarri soziokulturalen bitartez jendearen balioen, sinesmenen eta jarrerren berri daukagu, azken batean errealitatea ulertzeko beste modu baten berri (esaterako ordutegiak, gizalegea, jaiak, aisialdiko jarduerak, ospakizunak, gizarte-mailak, historia...).

Ezaugarri horien berri edukitzea oso aberasgarria da beste kultura bat ezagutzeko gaitasuna ematen duelako, eta gainera herrialde horretan eta bertako jendearekin zuzen jokatzeko laguntzen duelako.

Gizarte-harremanak: formaltasuna/informaltasuna, konfiantza-maila, hierarkia

- Egoera bakoitzari dagokion moldeak erabili.
- Pertsona ezezagunekin egotean ohiko jokaera eta hizkera erabili (jarrera, begirada, konfiantzarik ez ematea, eguraldiari buruzko galderak, isiluneak).
- Norberaren hizkuntzan erabiltzen ez diren keinuak ulertu eta erabiltzen hasi (bostekoa eman, musuak, konfiantzarik eman edo eman ez, begietara begiratu edo begiratu ez).

Hizkuntza estandarra eta bere aldaerak

- Egoera formala eta informala desberdindu eta egoera bakoitzean ohiko jokamoldea erabili.
- Ahozko eta idatzizko hizkuntzaren arteko desberdintasunen berri eduki.

Kultura-berezitasunak

- Sarritan erabiltzen den interferentziaren batek zentzu bikoitza edo itsusia daukala jakin.
- Denborazko esaerak ondo erabiltzen jakin.
- Kultura horretan iraingarriak edo tabuak izan daitezkeen alderdiak eta adierazpideak zeintzuk diren jakin.
- Sarritan erabiltzen diren esaera batzuek zer esan nahi duten eta zer testuingurutan erabiltzen diren jakin.
- Ohiko esaera batzuen zentzu bikoitza zein den jakin.

Gaitasun linguistikoa

Jarraian zehaztuko diren baliabideon bitartez (Oinarrizko Mailan programatutakoekin batera), betiere testuinguruaren arabera, burutu ahal izango dira mailari dagozkion ataza eta komunikazio funtzioak.

Gramatika

Perpaua

- Perpaua motak:
  - Galde perpauak *norako*, *norentzako* galdetzaileekin (*Norako bidea hartu zenuen?*, *Norentzako kalte?*).
  - Aginte perpauak.
  - Harridura perpauak:
    - *ze(r)*, *zein* galdetzaileekin (*Ze gaizki egin duzun!*),
    - *nolako/zelako* galdetzaileekin (*Nolako itxura duzun!*).
    - Interjekzioak (*Arraioa!*, *Alde!*).
  - Perpausen intonazioa.
- Perpausaren osagaien ordena, berau markatua denean:
  - Izena + aditza (*Idazkariak eman dit papera*)
  - Izenordea + aditza (*Neuk eman nion*)
  - Erakuslea + aditza (*Hauxe da erosi nahi dugun etxea*)
  - Adberbioa + aditza (*Hantxe ikasi nuen nik ere*)
  - Aditza + aditza (*Erregalatu egin di!*)
  - Baieztapena + aditza (*Badakit zein den*).
- Subjektu - predikatu - atributu - komuntzadura:
  - Aditzarekin komuntzaduran datozen elementuen elipsia: ([zuk] [niri] [partiturak] utzi zenizkidan).
  - Zalantzazko aditz jokoak: *begiratu*, *deitu*, *eragin*, *gonbidatu*, *itxoin*...
- Perpaua inpersonalak (*Hemendik oso ondo entzuten da*; *Zarata honekin ezin da lorik egin*)
- Elementuen eta perpausen arteko alborakuntza:
  - Emendiozkoa: *bai...bai* (*Bai larunbatean bai igandean kanpoan bazkalduko dugu*), *ez...ez* (*Ez azaroan ez abenduan ez du euririk egin*), *ez bakarrik...ere* (*Ez bakarrik Jon, beste guztiak ere galdu dira*), *dela...dela* (*Dela oinez, dela bizikletaz, ederra da mendian ibiltzea*).
  - Aurkaritzakoa: *baizik*, *baino* (*Ez dago etxean, bulegoan baizik*).
  - *Ere* -ren erabilera.
- Menperakuntzakuntza:
  - Erlatibozko perpauak:
    - *-(e)n* + kasu marka (*Ez gehiegi fidatu hitz egin digunarekin*).
    - *-tako/-dako* (*goizean erositako ogia*).
  - Perpau osagarriak:
    - *-(e)la* (*Ziur nago lortuko duzula*).
    - *-(e)nik* (*Ez dut uste etorriko denik*).
    - *-(e)na* (*Argi dago hori horrela dena*).
  - Perpau kontzesiboak:
    - *nahiz eta* + partizipio (*Nahiz eta ikasi*).
    - *arren* + partizipio (*Etorri arren*).
- Honako konparaziozko perpauak:
  - *bezain* (*Etxean bezain ongi nago hemen*)

- *bestean* (Amak bestean ondo egin duzu pastela)
- *besteko* (Joana gizonak besteko indartsua da)
- *adina* (Txoriek adina jaten du)
- *beste* (horrek guk beste daki)
- *bezala* (Aingeruak bezala mintzatzen da)
- *moduan* (Bertakoen moduan egiten du ingelesez)
- *bezalako* (Zu bezalako emakumerik ez dut ezagutu)
- *moduko* (zure moduko ikaslerik ez dago)
- *honen, horren, hain, honenbeste, horrenbeste, hainbeste* (hain urruti, hainbeste jende).
- Baldintzazko perpausak:
  - Aditza jokatura (*ikusiko*) *banu, ezagutuko nuen* (ezagutuko nuke)
  - Aditza jokatu gabe:
    - (e)z gero* (*Nahi izanez gero*)
    - t(z)ekotan* (*Inori ez kontatzekotan, sekretu bat esango dizut*).
- Kausazko perpausak:
  - Aditza jokatura: *-(e)nez gero* (*Ezertarako behar ez nuenez gero, bota egin nuen*); *zeren eta ze loturak* (*Ez egin kasurik, ze zoratuta dago*); *eta* (*Ez da joango, berandu da eta*)
  - Aditza jokatu gabe: *-t(z)eagatik* (*Korrika ibiltzeagatik gertatu zaizu*); *-t(z)earren* (*Zenbat emango dizute hori garbitzearren?*).
- Helburuzko perpausak:
  - t(z)eagatik* (*Zu ikusteagatik etorri naiz*);
  - t(z)earren* (*Lehenbailehen bukatzearren egin ditu gauzak horrela*);
  - t(z)en/-t(z)era* (*azterketa egiten joan dira*)
- Denborazko perpausak:
  - aurrekotasuna: partizipioa + *aurretik, baino lehen*; *-t(z)erakoan*
  - berehalakotasuna: partizipioa + *orduko, partizipio + bezain laster, -takoan* (*Kalera ateratakoan hasi zuen euria*).
  - gerokotasuna: partizipioa + *eta gero, ondoren, ostean, -(e)netik*;
  - aldiberekotasuna: *-(e)la, -t(z)ean*
  - iraupena: (*bitartean, harik eta...arte*).
- Moduzko perpausak:
  - *-(e)n bezala / -(n) bezalako*: *nahi duzun bezala / nahi duzun bezalako*
  - *-(e)n moduan / -(e)n modukoa*: *utzi dagoen moduan / dagoen modukoa*

Deklinabidea

- Izen bizidunak eta bizigabeak; izenordainak, erakusleak eta leku-izenondoak.
- Kasuak:
  - Ergatiboa, *nork/zerk*, mugagabea (*Adiskide batek eman dit*).
  - Absolutiboa, *nor/zer*, mugagabea (*Zenbat behi erosi dituzte?*).
  - Datiboa, *nori/zeri*, mugagabea (*Zein langileri gertatu zaio?*).
  - Jabego genitiboa, *noren*, mugagabea (*Zenbait adiskideren aholkua*).
  - Leku genitiboa, *nongo*, mugagabea (*Zein etxetako atezaina?*).
  - Inesiboa, *non/norengan*, singularra eta plurala (*herrian, herrietan / amarengan, izebengan*).
  - Adlatiboa, *nora/norengana*, singularra eta plurala (*kalera, kaleetara / lagunarengana, lagunengana*).
  - Muga-adlatiboa, *noraino / norenganaino*, singularra eta plurala (*teilaturaino / zuzendariarenganaino*).
  - Ablatiboa, *nondik / norengandik* singularra eta plurala (*zelaitik, zelaietatik / auzokoagandik, etsaiengandik*).
  - Destinatiboa, *norentzat*, singularra eta plurala (*umearentzat, umeentzat*).
  - Sozilatiboa, *norekin*, singularra eta plurala (*saguarekin, saguekin*); Nogaz (*umeagaz, umeakaz*)

- Hurbiltze-adlatiboa, *norantz / norenganantz*, singularra eta plurala (*etxerantz, etxeetarantz, lagunenganantz*).
- Motibatiboa, *norengatik*, singularra eta plurala (*zugatik, aitarengatik*).
- Instrumentala, *zerez*, singularra eta plurala (*makinaz, egurrez*).

Izen sintagma

- Izena
  - Izen motak: elkartuak (seme-alabak, arrain zopa, negu giroa).
  - Generoa: kasu bereziak (mais/maistra, printze/printzesa); ohiko elkarketak (aita-amak, seme-alabak, senar-emazteak).
  - Maila: absolutua (*mutil, andere*) eta erlatiboa (*mutikote, andereño*).
- Determinatzaileak:
  - Artikuluak: zehaztuak (-a/-ak/-ok) eta zehaztugabeak (*bat, batzuk*).
  - Zenbatzaile zehaztuak:
    - Ehunekoak (*ehuneko bost*).
    - Esamoldeak (bizpahiru, hoge(ren) bat, baten bat, gutxi gorabehera, botila bat ur).
  - Zenbatzaile zehaztugabeak (*makina bat, hamaika*).
- Izenaren osagarriak:
  - Izenlagunaren **osaera** berriak:
    - Izena + -ko (hitzeko gizona): izena + izenondoa + -ko (meritu handiko neska); zenbatzailea + -ko (bi urteko umea, hiru litroko ur-botila, egun osoko lana, zenbateko prezioa?, hainbat asteko atzerapenaz).
    - Deklinabide kasua + -ko: norako (Hondartzarako toaila), norentzako (Ilobentzako opariak).
    - Osagarrien kokagunea: (kartoi lodiko kaxa; gazte prakamotza; bekain iletsudun agurea; agure bekain iletsua)
    - Izenondoaren graduatzaileak (nahiko atsegina, aspergarri samarra, oso baldarra). Errepika: txiki-txikia.
    - Konparaziozko graduatzaileak: -ago (txikiago, gutxiago, handiago, gehiago), bezalakoa.
    - Partizipioaz osatutako adjektiboak: (Kotxe lapurtu batean egin zuten ihes, egindako ahalegin guztia, amaitu gabeko ikasketak).
    - Aposizioa (Asier, nirekin ateratzen zena, ezkondu egin da).
    - Erlatibozko perpausa nor, nork, nori kasuekin burutua (galdera egin zuena, mendian galdu zirenek, bost urte dituztenei, zauritutakoek erietxea utzi dute).
    - Esamoldeak: -arena egin (pailazoarena egin).
  - Izenordainak:
    - Zehaztugabeak (edonor, edonork, edonori... norbait, norbaitek, norbaiti... inor, inork, inori...).
    - Beste (beste liburua, beste liburu bat)
    - Bihurkariak (neure burua).
    - Galdetzaileak (nortzuk, zertzuk).
    - Elkarkariak (elkar).

Aditz sintagma

- Perpausaren osagarriekiko (subjektu - objektu zuzen - objektu datibo) komunztadura..
- Denbora: oraina, iragana eta geroaldia.
- Aspektuak: puntukaria, burutua, burutugabea.
- Aditz trinkoak orain aldiari: nor-nork sistema: esan (di[n]ot, di[n]ozu...).
- Aditz trinkoak iraganean:
  - nor sistema: izan, egon, ibili, etorri, joan.
  - nor-nork sistema: ukan, eduki, jakin, eraman, ekarri.
- Aditz laguntzailea orain aldiari eta iraganean:
  - nor-nori-nork (Irribarre egin zidan)

- nor-nork (Ez ninduen agurtu).
- Adizkera inpersonalak: (Hemen ez zaigu/digute kasurik egiten; Eguberrietan asko edaten da).
- Jokatugabeak:
    - Partizipioak: -ta (Neke eginda heldu da), -(r)ik (asperturik zebiltzan)
  - Nominalizazioa: (ez da erraza problema konpontzea; holakorik ikusteak amorrua ematen dit; ez dago zurekin asmatzerik)
    - Perifrastikoak:
      - -t(z)ea gustatu, erabaki, ahaztu...
      - -t(z)en jakin, ikasi, lagundu...
      - -t(z)era behartu, ausartu, gonbidatu.
      - -t(z)eko prest egon, asmoa izan, gai izan.
      - -t(z)eari utzi, ekin.
    - Gerundioa: - t(z)en: (erortzen ikusi nuen); -z (eroriz ikasten da oinez); -ta (aspirina hartuta joan zait buruko mina); -la (eskua poltsa barruan duela harrapatu dute lapurra).
  - Ahalera (orain aldia / leuna)
    - nor (etor naiteke / ninteke).
    - zer-nork (ikus dezakegu / genezake).
  - Baldintza, irrealia / hipotetikoa, eta ondorioa:
    - nor (ausartu(ko) banintz, garaile aterako nintzen / nintzateke).
    - zer-nork (eskuetan hartu(ko) banu, hobeto ikusiko nuen / nuke).
  - Modalitatea:
    - Beharrezkoa (ezinbestekoa da, nahitaezkoa da...-t(z)ea)
    - Betebeharra (beharrezkoa duzu...-t(z)ea)
    - Ahal izatea (-t(z)eko gai izan, -t(z)ea izan)
    - Asmoa (-t(z)ekoa izan, -t(z)ekotan egon).
  - Aditz lokuzioak:
    - izan (ahal, ezin, nahi, behar, balio, bizi, merezi... izan).
    - egin (hitz, lo, lan, amets, oihu, barre, negar... egin).
    - hartu (kontuan, hitza, parte, begitan, loak... hartu).
    - eman (hitza, denbora, amore, musu... eman).
    - erabili (asmoa, buruan, ahoan... erabili).
    - jo (adarra, begiz, larrua...).
  - Partikula modalak:
    - al (Berak egin al zuen?)
    - ote (Berak egin ote zuen?)
    - omen/ei (Berak egin omen zuen)
  - Ekintzen korrelazioa eta denbora - moduen komunztadura. Denboraren korrelazioa narrazioan (Etxera deitu du/zuen berandu datorrela/etorriko zela esateko).
  - Osagaien ordena:
    - Galde perpausetan: galde izenordaina + aditza (zergatik egin duzu hori?;
    - Ezezko perpausetan:
    - Aditz trinkoekin: (IS) + ez + aditza + (IS) (nik ez dakit ezer).
    - Aditz perifrastikoekin: (IS) + ez + laguntzailea + (IS) + aditz nagusia (Jonek ez du lanik egiten).

Adberbioa

- Lekua, denbora eta modua adierazi.
- Aditzondo eratorriak: -ki (biziki, automatikoki), -ka (keinuka, gordeka).
- Kategoria aldaketak: izenondoa aditzondo (zikin dago; gogor aritu dira; zoaz azkar).
- Gradua:
  - Erabateko ezeztapena: batere (ez dago batere pozik).
  - nahikotasuna: nahiko, aski, samar.
  - Maila gorena: oso, biziki, asko, izugarri.
  - Absolutua: erabat, guztiz, zeharo, sano
  - Gehiegizkoa: -egi, lar, sobera.

- Beste maila batzuk: erdi, benetan (erdi biluzik kaleratu zen; benetan ondo jo zuten pieza)
- Galdetzailleetatik eratorritako adberbioak: inon, inongo, inondik, inola, inolako, nonbait, nolabait, edonon, edonola...
- Jarrearen adierazpena: Iritzia (nire ustez, bere iritziz).
  - Ziurtasuna (ziur asko, jakina!, noski, zalantzarik gabe).
  - Ziurtasunik eza (badaezpada ere).
  - Esamolde adberbialak: batez ere, bat-batean, lehenengo eta behin, noizean behin, nire partez, hamaika bider, zoritxarrez, ...
  -

Loturak

- Lokailuak:
  - emendiozkoak (baita/ezta ... ere, gainera, bestalde, behintzat).
  - hautakariak (bestela,ezpabere,osterantzean,ostean).
  - aurkaritzakoak (hala eta guztiz ere, berriz, ordea).
  - ondoriozkoak (beraz, orduan).
  - kausazkoak (zeren, ze).
- Posposizioak
  - genitiboarekin: (noren) arabera, arte(an), aurka / kontra, aurrean, atzean / ostean, azpian, barruan / barnean, beharrean, bidez / bitartez, gainean, inguruan, menpe(an), ondoan, ordeaz, parean, partez, truk(e)
  - datiboarekin: (nori) esker
  - inesiboarekin: (non) gora, behera, zehar.
- Aditz lokuzioak: begira, bila, eske, zain.
- Posposizioen komuntadura: Trafikoa murriztearen alde ala aurka zaude?

Diskurtsoa

Kohesioa

- Kohesio prozedurak:
  - Errepikak (Ez da ona haragia jatea, ez da ona gozoa jatea... zer jango dugu, ba?)
  - Ordezkatze prozedurak, erreferente argiekin: elipsia, izenordeak eta adberbioak edo esamolde anaforikoak (horixe, hantxe, berak, kontua da, zera ..., hau da...).
  - Baliabide lexikalak: sinonimoak (nagusi, buruzagi,...), ohiko kontzeptuen hiperonimoak (irratia, komunikabidea), hiponimoak (lehendakaria, presidentea, mandataria...), nominalizazioa.
  - Aditz denboraren koherentzia (bihar bukatzeko asmoa zutela esan zuen / bihar bukatzeko asmoa dutela esan zuen)

Antolakuntza

- Ohiko esamoldeak:
  - norbaitengana zuzentzean (aizu, jaun-andreok, lagunok)
  - agurtzean (egunon guztioi)
  - hasieran (hasteko, lehen-lehenik...)
  - iritziak ematean (nik esango nuke)
  - elkarreraginean (arrazoi duzu)
  - mintzakidea murgilarazteko (zein da zure iritzia?)
  - adostasuna adierazteko (ni ere ados nago)
  - hitza hartzeko (axola ez bazaizu)
  - azalpenak ematean (hara, begira)
  - laguntza eskatzerakoan (lagunduko didazue?)
  - eskertzeko (mila esker, ez dago zergatik)
  - amaiera prestatzeko (bukatzeko, hitz gutxitan)
  - agurtzeko (besterik gabe).
- Eguneroko harreman eta egoeretan izan ohi diren elkarreragiteak: galdetu-erantzun, eskaini-onartu (errefusatu), eskatu-eman, laudorioak bota-garrantzia kendu...

Konexioa

- Antolatzaileak:
  - hasiera (egun hartan, lehenengo eta behin)
  - garapena (hau ikusi eta gero, honetaz gain)
  - konklusioa (esandakoaren arabera)
  - gai aldaketa (dena dela, edozein modutan ere)
  - informazioa gehitu (gainera, bestalde)
  - sailkatu (alde batetik ... bestetik)
  - ordena (lehenik ... bigarrenik)
  - ziurtasun eza (dirudienez)
  - indartzea (berriro, berriz diot)
  - exenplutasuna (adibidez, esate baterako)
  - arrazoitu (-e)la kausa, beste era batera esanda)
  - ezadostasuna (ez gaude ados, sentitzen dut baina ez nago konforme)
  - azpimarratu (onartu behar da, dudarik gabe)
  - laburtu (konklusio gisa, laburbilduz).
- Denbora eta espazioa mugatzeko antolatzaileak (orain dela ..., aurreko egunean, biharamunean, handik gutxira, bertan, dagoeneko, jadanik).
- Puntuazioa eta paragrafoak.
- Testu motaren araberako formatua. Sailkapenak, erreferentziak, aipuak, azpimarrak...
- Intonazioa eta geldiuneak edo isiluneak.

Fokalizazioa: galdegaia eta mintzagaia (ikus PERPAUSA: ordena)

- Sintagmaren leku-aldaketa bidezko focalizazioa: Irabazi, ez genuen ezer irabazi, baina ederto pasa genuen.
- Zera lokailu focalizatzailea: Zera esan behar dizut...

Deixia

- Adierazpen modu ezberdinetan (elkarrizketa zuzenean, telefonoan, txatean, gutunean...) eta zehar-diskurtsoan eta narrazioan erabili beharreko elementu deiktikoak: izenordain, erakusle, eta leku-denborazko esamoldeen erabilera.

Kortesia

- Ekintza sozialetarako denbora eta esamoldeak (hasiko gara?, has gaitezen, hasi behingoz!).
- Partehartze esamoldeak (bai noski!, ez bai!).

Inferentzia

- Esamoldeak egoeraren arabera hartzen duen esanahia (-Besterik? -Ez, hau da dena. -Gehiagorik ez? -Ez, mila esker, bete-bete eginda nago).

Lexikoa eta semantika

Hiztegia

- Ohiko esapide formal eta informalak zehaztutako egoera komunikatiboetarako.
- Landutako gai eta egoeren inguruko hiztegi aldaerak (tokikoa / estandarra).
- Erabilera zabaleko sintagma lexikalizatuak eta estereotipoak (adiskide mina, hasiera eman, abian jarri, bazterrak nahastu; zurrumurrua zabaldu...).
- Sarri erabiltzen diren esamoldeak: argi eta garbi, kili-kolo, lur jota, urteak joan urteak etorri...

Hitzen osaera

- Eratorriak: des- (desegin) aurrizkia; -tasun (amatasun), -keria (zurikeria), -keta (azterketa), -te (eurite), -di (pinudi) atzizkiak.
- Elkartuak: baba-lore, itsasgizon...
- Maileguak: minigona, termometro...
- Txikigarri eta handigarriak (umetxo, andereño, eskutzar, mutikote).
- Nominalizazioa.
- Sarri erabiltzen diren siglak eta laburdurak.

Esanahia

- Landutako gaiei lotutako eremu lexikalak.
- Sinonimoak edo esanahi beretsuko hitzak.
- Antonimoak.
- Esanahi bikoitza edo anitza duten hitzak.

Hurbiltasun formalagatik nahasmena sor dezaketen hitzak.

Hitzen esanahia.

- Hiztegiaren erabilera.
- Kidetasun faltsuak edo inguruko hizkuntzekin sor daitezkeen interferentziak (xelebre, dotore...).
-

Fonologia eta ortografia

Fonologian:

- Bokalak eta kontsonanteak ezagutu eta ahoskatu.
- Euskaltzaindiaren aholkuak: EBAZ (euskara batuaren ahoskera zaindua).
- Zailtasun handienak dituzten fonemak bereziki landu: Bustidura: in [ñ]: baina [baña], il [ill]: mutila [mutilla], is [ix]: isilik [ixilik]; z, s, ts, tz [x, tx]: zakur [txakur], itsaso [itxaso].
- Arreta jarri zailtasunak dituzten prozesu fonologikoetan. [Z]-k eragindako aldaketak: ez naiz [enaiz], ez zara [etzara], izanez gero [izanezkero], hor zegoen [hortzegoen]...
- Sarri erabiltzen diren maileguen egokitzapena (funtzionario, denda), hasieran <r> (erlazio, Erroma, arratoi) dakartenak, eta bukaeran -(c)ión (informazio, kamioi) dutenak.
- Epentesia: bokalezkoa (lxabelek); kontsonantikoa (hirurehun, lauretan).
- Ahostun bihurtzea: berrehun eta bost [berrehundabost].
- Elipsia: zer ordu da [ze ordu da]; Jon eta, ez dira etorri [Jon ta, eztira etorri].
- Doinu eta letren/zeinuen arteko korrespondentzia.
- Silabaren egitura eta banaketa.
- Euskal azentuaren berezitasunak hitzak deklinatzean: [la-gún / lá-gu-nak]. Azentua aditzetan: [i-ká-si / i-ká-si-kò]. Hitz markatuak: [ór-du, nés-ka, pí-su...]
- Intonazioa ereduak.
- Intonazioa landutako iharduera komunikatiboetan.
- Erritmoa.

Ortografian:

- Oinarrizko hiztegiaren ortografia zaindua.
- Zailtasun handieneko fonemen transkribaketa: DD (onddo), LL (tortilla), RR (errota), TS (mahats), TT (pottoka), TX (txiki), TZ (hitz).
- GE, GI, NP, NB grafiak menperatu.
- Atzerriko izenen idazkera.
- Maiuskulen erabilera.
- Ortografia zeinuak: hitz elkartuen marratxoa (seme-alabak).
- Laburdura eta sigla erabilienak.
- Puntuazio-markak: puntua, koma eta bi puntuen oinarrizko erabilera.

Zer estrategia erabiltzen da jarduera komunikatiboak burutzeko?

Eraginkortasunez komunikatzeko helburuarekin bere errekurtso guztiak erabiltzeko hizkuntzaren erabiltzaileak indarrean jartzen dituen prozedura mentalei estrategia deituko diegu hemen.

Jarduera planifikatzeko.

- Norberaren ezagupen eta esperientziak indarrean jartzen dira entzun edo irakurriko dena aurrez ikusteko.
- Komunikazio egoera mugatu egiten da eta solaskideak aintzat hartzen dira mezuaren edukia zein forma aldez aurretik prestatzeko helburuarekin.
- Mezua planifikatu egiten da eta, halaber, aztertu egiten da nola adierazi nahi diren ideiak.
- Norberak dituen errekurtsoak aztertzen dira eta mezua berraztertzen da edo beharrezkoak izango diren errekurtsoak bilatzen dira..
- Puntu garrantzitsuak adierazteko erari buruzko saio eta aurreikuspenak egiten dira.
- Solaskideek zer dakiten edo zer ez aztertzen da.
- Esaldi arruntak buruz ikasten dira.

Jarduera burutzeko.

- Lehenengo, entzun edo irakurtzen denaren asmoa jasotzen saiatzen da.
- Testua arin aztertzen da topatu nahi duguna hor dagoen jakiteko eta gero, datu zehatzak bilatzen dira, gure helburua hori bada.
- Arreta handia jartzen da edukiari buruzko inferentziak egiten lagunduko diguten hitzak harrapatzeko.
- Testuko ideiak pixkanaka deskubrituz joaten da hipotesiak eginez eta berauek kontrastatuz.
- Hitz ezezagunak dituzten esaldien esanahia ondorioztatzen da, beti ere gai ezagunei buruz ari garela.
- Linguistikoak ez diren elementuei ere arreta jartzen zaie (irudiak, moldea, doinua, keinuak) ulertzea errazte aldera.
- Testuingurutik abiatuta, ulermenean gerta litezkeen hutsuneak betetzen saiatzen da.
- Berrirakurri edo berriro entzuten da hipotesiak egiaztatzeko.
- Ikasteen egiten dugun bezala, oharrak hartuko ditugu, azpimarratuko dugu edo eta eskemak egingo ditugu bai idatzizko testu batean bai entzutezkoan.
- Zalantzaak edo ezezagunak diren hitzen esanahia asmatzen saiatzen da.
  - Ezagupen orokorrak eta beste hizkuntza batzuetakoak, egoeraren eta irudien ezagupenetik abiatuta.
  - Testu edo esaldiaren zentzu orokorretik abiatuta.
  - Testuingurutik abiatuta (erredundantzia, adibide, sinonimo, argibideak...)
  - Beste hizkuntza batzuen ezagutzatik abiatuta.
  - Gako gramatikal eta lexikoetatik abiatuta (hitzen familiak, kategoria gramatikalak, kokapena etab.)
  - Xede hizkuntzako lexiko eta maiz erabiltzen diren esapideak ama hizkuntzarenekin alderatzen dira, batez ere interferentziak eta sasi-lagunak gerta daitezkeenean.
- Nork bere estrategiak erabiltzen ditu (azpimarratu edo ezagutzen ez diren hitz gakoak apuntatu geroago berriro lantzeko, hitz gakoen zerrendak egin, konektoreenak...)
- Ezagutzen ez diren hitzen esanahiaren gainean hipotesiak egin ondoren hiztegia erabiltzen da.
- Esapide egokiak erabiltzen dira arreta erakartzeko, hitza hartu edo emateko, hasteko, jarraitzeko, elkarrizketa amaitzeko.
- Ohiturazko esamoldeak erabiltzen dira, kodez aldatzen da nabarmenki, beste hizkuntza bateko hitzak hartzen dira, parafraseatu egiten da, adibideak jartzen dira, beste era batera adierazten dira gauzak.
- Zailtasunak estrategia sozialak erabilita saihesten dira: solaskideari laguntza eskatzen zaio, barkamena eskatzen da hobeto ez idazteagatik edo berba ez egiteagatik, keinuak erabiltzen dira, keinu edo marrazkien bitartez adierazten da.
- **Jarduera zuzendu eta ebaluatzeko.**
- Ondo ulertu den kontrastatu eta egiaztatuta egiten da
- Ulertzen ez dena seinatu egiten da.
- Modu batean edo bestean, mezua argiago adierazita ager dadila eskatzen da.
- Esapide eta hitz berriak buruan gordetzen dira eta gero praktikan jarri erabilera egiaztatzeko.
- Gaizki ulertuak zuzendu egiten dira solaskideak lagunduta.
- Erabilitako badaezpadako esapidea zuzena ote den galdetzen da.
- Komunikazioa eten eta gero berriro ekiten zaio taktika berri bat erabiliz.
- Erroreen zergatiak analizatu eta berauek gainditzeko beste era batzuk erabiltzen dira.
- Solaskideek elkar ulertzen dutela egiaztatzen dute.